

GRUZŁA (13) sb f

sg N gruzła (2). ◇ A gruzłą (3) [w tym: -e (1)]. ◇ pl N gruzły (1). ◇ G gruzel (1) *SienLek*, gruzł (1) *FalZioł* ◇ A gruzły (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Zlepiony, kulisty kawałek jakiejś stałej substancji; bryłka, pecyna, grudka; glaeba, grumulus, grumus Cn (1) : Krowką gdy to wflyszwała/ Z ląyną gruzłą vdziałála *BierEz* H2v.

2. Stwardnienie, nabrzmiałość, formujący się wrzód (12) : Też rumien ma mocz gruzłmiekczaiącą [!] j rospadzaiącą/ y trawiącą j ścienczaiącą á przeto bolełci wfmierza *FalZioł* I 26b, I 9c, 22c; *SienLek* S2v.

Szeregi: »guzy a (albo) gruzły« (2): Ale iż lye z guzów á z gruzel ładzele czynią/ potrzebá nam rozmowić o nich czymby ié rozganiác álbo ku zbiéraniu przywieść. *SienLek* 128v, S2v.

»twardość albo gruzła« (2): á gdy to przilożyłz na twardość albo na gruzłą tedy miękczł/ y bol wfmierza. *FalZioł* I 12b, I 3c.

»zołzy i (albo) gruzły« (4): zołzy y też gruzły ktore bywaią w łzigi: rospądza. *FalZioł* II 11b, I 9c, 12d, 73b.

Synonimy: 1. bryła, gruczol, ziarno; 2. gruczol, guz, guzek, guzik, sadzel, twardość, wrzod.

Cf [GRUWASŁKA]